

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

науково-практична конференція
з міжнародною участю

22 березня 2018 р.

Полтава – 2018

Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ ОВОЛОДІННЯ СПЕЦІАЛЬНИМИ ФАХОВИМИ КОМПЕТЕНТНОСТЯМИ <i>Смаглюк Я. В., Трофименко М. В., Воронкова Г. В., Ляховська А. В</i>	220
ФОРМУВАННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ЕЛЕМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ <i>Соколенко В.М., Весніна Л.Е.</i>	222
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ І КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ СЕКЦІЙНОГО КУРСУ НА МЕДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ <i>Старченко І.А., Проскурня С.А., Филенко Б.М., Ройко Н.В., Прилуцький О.К.</i>	224
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОГО І ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛІВ <i>Стеценко С.А.</i>	225
КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НА КАФЕДРІ ФІЗІОЛОГІЇ <i>Сухомлин Т.А.</i>	227
ТЕСТУВАННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Рошко В.М.</i>	229
РОЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ В ОЦІНЮВАННІ ЯКОСТІ ЗНАНЬ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Тесленко Ю.В., М'якінькова Л.О., Тесленко М.М.</i>	230
УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ДИТЯЧА ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» <i>Ткаченко П.А., Лохматова Н.М., Білоконь С.О., Доленко О.Б., Доброскок В.О., Коротич Н.М., Попело Ю.В.</i>	232
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ <i>Третяк Н.Г., Сорокіна С.І., Дудченко М.А.</i>	234
СУЧАСНІ ПІДХОДИ І ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ <i>Трибрат Т.А., Казаков Ю.М., Шуть С.В.</i>	235
ВАЖЛИВІСТЬ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Тумакова О.Б., Новіков В.М., Єрис Л.Б., Кузь Г.М., Тесленко О.А., Рябушко Н.О.</i>	236
ЗАСОБИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ СТОМАТОЛОГІВ <i>Хавалкіна Л.М., Шинкевич В.І., Удальцова К.О., Тимошенко Ю.В.</i>	238
МОНІТОРИНГ ЯК ОСНОВА ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ <i>Циганенко І. В., Овчаренко Л. К.</i>	240
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ІЗ СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ <i>Черняк В. В., Дев'яткін О. Є., Нікіфоров А. Г., Мустафіна Г. М.</i>	242
СИСТЕМА ОБЕСПЕЧЕННЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ НА КАФЕДРЕ ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДОРОВЬЯ И ОРГАНИЗАЦИИ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОГО МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА <i>Чобанов Р. Э., Исламзаде И. Ф.</i>	243
МІЖКУЛЬТУРНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЧАСТИНА ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ ВНЗ УКРАЇНИ <i>Чуприна К. С., Ніколаєва Н. М.</i>	245
СУЧАСНІ МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ - ЗАПОРУКА ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ <i>Шепітько В. І., Пелипенко Л. Б., Лисаченко О.Д.</i>	247
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ <i>Шепітько В. І., Якушко О. С., Лисаченко О. Д., Єрошенко Г. А., Єрьоміна Н. Ф., Борута Н. В.</i>	248
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ МЕДИЦИНИ КАТАСТРОФ ТА ВІЙСЬКОВОЇ МЕДИЦИНИ <i>Шепітько К.В., Шевченко В.В., Колачинський В.Г., КіричЯ.В.</i>	250
СПІВПРАЦЯ ВИКЛАДАЧА І ЛІКАРЯ-ІНТЕРНА - ШЛЯХ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ <i>Шешукова О.В., Труфанова В.П., Поліщук Т.В., Падалка А.І., Казакова К.С., Бауман С.С.</i>	252
КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ» <i>Школьна О.В., Біланова Л.П., Мартиненко Н.В., Ткаченко О.В.</i>	253
ФОРМУВАННЯ І КОНТРОЛЬ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ ІЗ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ ТА РЕАНІМАТОЛОГІЇ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗАНЯТЬ ЗА ЦИКЛОВОЮ СИСТЕМОЮ <i>Шкуру пі и Д.А., КсьонзіВ., Гриценко Є.М.</i>	255
ЯКІСНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ЛІКАРЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ <i>Шуть С. В., Трибрат Т. А., Чекаліна Н. І.</i>	257

(неможлива миттєва корекція знань). Готуючись до занять, студенти зосереджуються на запам'ятовуванні окремих фактів, які можуть бути об'єктом тестування. Натомість аналітична діяльність не заохочується [3]. Тому на практичному занятті ми відводимо на тестове опитування не більше 20 хвилин. Після перевірки результатів обов'язково проводимо роботу над помилками, з'ясовуючи і корегуючи типові недоліки. На кожному занятті, крім запланованого тест-контролю, проводяться традиційне опитування з теми, розв'язання ситуаційних задач, курація хворих, відпрацювання практичних навичок, заповнення медичної документації. Тестування не створює умови для перевірки розвитку мислення, тому що обсяг матеріалу менший, ніж загальний. Відповідаючи усно, студент має можливість спілкуватися з викладачем, вчиться коротко, чітко і правильно формулювати і висловлювати свою думку, його помилки будуть виправлені, а незрозумілі питання з'ясовані. Окрім того, викладач оцінює практичні навички студентів, які вони мають опанувати під час курації та прийому хворих.

Отже, використання різноманітних форм контролю якості знань студентів дозволяє оптимізувати навчальний процес і якісно готувати майбутніх фахівців в умовах реформування медичної освіти в Україні.

Список використаних джерел

1. Супруненко С.М. Кредитно-модульна система в підготовці студентів-медиків із розділу урології / С.М. Супруненко, О.А. Потапенко // Шляхи упровадження нових форм організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи та шкали ЕСТБ : тези навч.-метод. конф. - Полтава, 2005. - С. 92-93.
2. Воскресенська Л.К. Тестова система оцінки знань та її застосування у вищій школі / Воскресенська Л.К., Ряднова В.В., Безкоровайна І.М. // Інноваційні освітні технології у підготовці медичних кадрів : тези навч.-метод. конф. - Полтава, 2010. -Ч.1.-С. 25-27.
3. Інноваційний підхід до викладання практичних занять із дитячої хірургічної стоматології / О.Б. Доленко, Н.М. Коротим, О.Б. Тумакова [та ін.] // Інноваційні освітні технології у підготовці медичних кадрів : тези навч.-метод. конф. - Полтава, 2010.-Ч. 1.-С. 54-56.

ЗАСОБИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ СТОМАТОЛОГІВ

Хавалкіна П.М., Шинкевич В.І., Удальцова К.О., Тимошенко Ю.В.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено методи навчання і контролю якості освіти лікарів-інтернів стоматологів, які використовуються при вивченні розділу «Терапевтична стоматологія».

The article describes the methods of teaching and control of quality of education of interns-dentists, which are used in the study of the section "Therapeutic dentistry".

Ключові слова: якість освіти, лікарі-інтерни, методи навчання.

Обов'язковий компонент навчання - це процес безперервного вдосконалення і поліпшення якості викладання. Якість навчання оцінюється на всіх його етапах задля визначення рівня засвоєних знань лікарями-інтернами, який має відповідати освітньому стандарту з конкретної дисципліни. Оскільки завдання викладачів - не тільки формулювати знання, а й розвивати професійні навички, вміння застосовувати знання в стандартних і нестандартних ситуаціях, то на етапах навчання потрібна перевірка і навчальних, і професійних досягнень лікарів-інтернів [1; 2].

Один із орієнтирів, за яким визначають еталон вимог, - це оцінка. Усі методи оцінки мають обмеження, і жоден не може повністю відобразити всі успіхи лікарів-інтернів. При вивченні розділу «Терапевтична стоматологія» використовується сукупність кількох методів виставлення оцінок, яка охоплює складання алгоритму діагностики і лікування тієї чи іншої патології та диференційовані діагностичних таблиць; створення презентацій; тестування різного рівня; вирішення ситуаційних завдань; доповіді на клінічних конференціях.

Підходячи до процесу навчання як до складного багаторівневого процесу, для визначення якості отриманих знань проводиться обов'язковий моніторинг освітнього процесу. Один із видів моніторингу - тестування. Тестові завдання дають змогу отримати об'єктивні оцінки рівня знань, умінь і навичок, перевірити відповідність вимог до підготовки лікарів-інтернів стандартам, виявити прогалини в знаннях. Тестові запитання та ситуаційні завдання з різними варіантами відповідей змушують лікарів не тільки механічно вибирати правильну відповідь, а й стимулюють їх мислити і застосовувати свої знання при вирішенні конкретної клінічної ситуації [3; 4]. На кафедрі впроваджені такі види тестування: після кожної теми, розділу, підсумковий за циклом та атестаційні (піврічний, річний).

На кафедрі створений і функціонує комп'ютерний клас, який активно використовується в навчальному процесі. Для тестування нами розроблені та широко застосовуються комп'ютерні програми з базами тестових завдань. Ефективність комп'ютерного тестування зумовлена скороченням часу контрольного заходу, автоматичним підрахунком результатів тестування, можливістю генерації випадковим чином тестових завдань для кожного інтерна, унеможливленням суб'єктивізму викладача. Якщо інтерн не відповідає на запитання, воно буде повторюватись, поки не буде правильною відповіді в наступних тестуваннях для кожного конкретного лікаря.

Тести мають відповідну форму, зміст і оціночну шкалу. Форми тестових завдань: закрита (в тому числі завдання з кількома варіантами для вибору, альтернативне завдання), відкрита - на встановлення відповідності або послідовності. Закриті завдання складаються з двох частин: основної, яка містить твердження чи запитання, та варіантів вибору, коли потрібно вибрати правильну відповідь [5]. Є альтернативний варіант завдання, коли наявні тільки два варіанти для вибору відповіді: «Так» чи «Ні».

З метою поточного контролю на кафедрі, крім тестування, проводяться усний і письмовий контроль, перевірка практичних навичок. У ролі підсумкового контролю проводимо клінічний та усний іспит, комп'ютерне тестування

Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах

(атестація, залік, складання практичних навичок), експертну оцінку історій хвороб, важливою частиною якої є укладання інформаційної угоди з пацієнтом. Для цього лікарю-інтерну потрібно мати гарні комунікаційні здібності та вміння встановлювати довірливі взаємовідносини. Ці здібності відпрацьовуються на практичних заняттях.

Для лікарів-інтернів проводяться піврічна, річна і державна атестація, які складаються з атестації практичних навичок (проводиться у вигляді міні-клінічного екзамену), усного іспиту і комп'ютерного тестування.

Міні-клінічний екзамен проводиться безпосередньо біля крісла з хворим із подальшим обговоренням результату. Форма листів експертизи клінічного іспиту вдосконалена й адаптована для об'єктивної оцінки реальної клінічної ситуації (амбулаторна карта, протокол).

Практичні заняття проводяться у вигляді теоретичного опитування, командно-орієнтованого навчання, навчання, заснованого на клінічному випадку, проблемно-орієнтованого навчання, дискусії, а також рольових ігор.

Також проводиться міждисциплінарне і внутрішньо професійне навчання, вирішення ситуаційних завдань, лікування хворих під керівництвом викладача, участь у консультативних прийомах, що проводяться доцентами і професорами, клінічних розборах хворих, клінічних конференціях, які допомагають лікарям-інтернам застосовувати свої знання, вміння і комунікативні навички безпосередньо в роботі з пацієнтами та при заповненні медичної документації.

Провідну роль у відпрацюванні різних видів навичок відіграє самостійна робота інтернів. Вона проводиться у вигляді робіт з електронними базами даних у Інтернеті, підготовки презентацій за темами, роботи з базою даних бібліотеки, виконання наукових робіт, складання ситуаційних завдань, диференційовано-діагностичних таблиць, алгоритму лікування. Така робота стимулює інтернів до професійного росту і прищеплює почуття відповідальності.

На кафедрі активно впроваджуються інноваційні методи навчання з використанням сучасних методів діагностики і лікування. Для встановлення діагнозу в складних випадках використовується сучасна апаратура для КТ і МРТ-діагностики. Також використовується найсучасніше обладнання стоматологічних клінік і кабінетів, на базі яких проводяться практичні заняття: «Аполлонія», «Професорська клініка», «Махаон», «Ортекс», «Нікадент». Заняття спрямовані на підвищення зацікавленості лікарів-інтернів, порівняння їхніх успіхів із попередніми досягненнями. Така методика навчання посилює відповідальність лікарів-інтернів, робить їх ініціативними, зацікавленими в процесі навчання.

Упровадження активних форм навчального процесу змінює погляд лікарів не тільки на навчання, а й на самого викладача. Викладач не диктує авторитарно інтерну свої погляди на певну клінічну ситуацію, а дає можливість йому самому знайти рішення того чи іншого питання.

Регулярне підбиття підсумків у кінці заняття, встановлення зворотного зв'язку руйнують сформований бар'єр між викладачем та інтерном, удосконалюють комунікативні навички, збагачують досвід роботи в команді, дають можливість кожному молодому лікарю особисто брати участь у вирішенні клінічних ситуацій/ Застосування різних методів навчання і контроль якості знань сприяють кращому сприйняттю, засвоєнню і грамотному застосуванню навчального матеріалу.

Слід зауважити, що лікарі-інтерни мають недостатні знання із загальних дисциплін, що негативно впливає на подальший рівень їхніх знань і на складання ліцензійного іспиту «Крок 3. Стоматологія».

Контроль якості знань, проведений на етапах навчання, також підвищує мотивацію інтернів до поглиблення знань. Ми даємо їм можливість самим змінити свої погляди на навчання і застосування знань на практиці.

Список використаних джерел

1. Багрий Т.В. Технология формирования экспертной компетентности у студентов в процессе обучения в университете / Т.В. Багрий // Сибирский педагогический журнал. – 2008. – № 14. – С. 106-113.
2. Багрий Т.В. Организация учебного процесса по формированию экспертных компетенций / Т.В. Багрий // Вестник Бурятского государственного университета. – 2009. – № 1. – С. 198-203.
3. Большедворская М. В. Методические рекомендации по формированию ключевых компетенций бакалавра : метод, пособие / М.В. Большедворская, Т.В. Багрий. - Иркутск : ИГЛУ, 2011. - 68 с.
4. Онокой Л.С. Методика разработки тестовых заданий для организации компьютерного контроля знаний в высшей школе [Электронный ресурс] / Л.С. Онокой, И А Щелкина // Ученые записки Российского государственного социального университета. - 2008. - № 5. - С. 60-63. Режим доступа : [БКрз://cyberleninka.ru/article/view/10c1ka-gaгaбo1kMeз1oуyб-2пaту-2%aогдапaгaлзii-кoтpуиeгпoдo-кoпlгoйa-гпaпiу-у-ууззIиeу-зГkoie](http://cyberleninka.ru/article/view/10c1ka-gaгaбo1kMeз1oуyб-2пaту-2%aогдапaгaлзii-кoтpуиeгпoдo-кoпlгoйa-гпaпiу-у-ууззIиeу-зГkoie)
5. Формирование экспертной компетенции студентов с применением кейс - технологии : Образовательные ресурсы Восточной Сибири : сб. материалов межрегион, науч.-практ. конф. ; под ред. А. С. Косоговой. - Иркутск : Иркут, гос. пед. ун-т, 2007. - С. 27-32 .